

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	23067 - Gènere i Salut / 1
Titulació	Grau de Medicina - Quart curs
Crèdits	3
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Maria del Carme Vidal Mangas						
Responsable	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					
carme.vidal@uib.cat						

Contextualització

L'assignatura Gènere i Salut està orientada a incorporar un enfocament de gènere com a criteri de millora de la qualitat dels estudis de grau en Medicina proporcionant a l'alumnat noves eines per identificar els estereotips, normes i rols socials de gènere, així com per contribuir a desenvolupar el seu esperit crític i a adquirir competències que li permeten evitar la ceguesa al gènere en la pràctica professional.

La incorporació de la perspectiva de gènere en els estudis de Medicina és una estratègia transversal i el seu abordatge ha de ser biopsicosocial, introduint en les assignatures clíniques les diferències segons sexe i l'enfocament de gènere (a part d'altres categories com ara classe social, ètnia, orientació sexual, etc.). Així mateix, la incorporació de la perspectiva de gènere requereix el coneixement dels conceptes bàsics del sistema sexe-gènere, la importància que té el gènere com a determinant social de la salut, les desigualtats i iniquitats en salut existents i entendre la violència de gènere com a màxima expressió de discriminació per raó de gènere i les conseqüències en la salut de les dones, les seves filles i els seus fills.

Requisits

Recomanables

És recomanable que l'alumnat tingui interès d'incorporar la perspectiva de gènere en la seva pràctica professional.

Competències

Guia docent

Específiques

- * CM2-4 - Conèixer els fonaments de l'ètica mèdica i de la Bioètica. Resoldre conflictes ètics. Aplicar els valors professionals d'excel·lència, altruisme, sentit del deure, responsabilitat, integritat i honestedat a l'exercici de la professió. Reconèixer la necessitat de mantenir la competència professional. Saber abordar la pràctica professional respectant l'autonomia del pacient, les seves creences i cultura.
- * CM2-5 - Conèixer els principis i aplicar els mètodes propis de la medicina preventiva i la salut pública. Conèixer els factors de risc i de prevenció de la malaltia. Reconèixer els determinants de salut de la població. Conèixer els indicadors sanitaris. Planificar, programar i avaluar els programes de salut. Identificar factors de prevenció i protecció davant malalties, lesions i accidents. Avaluar de la qualitat assistencial i les estratègies de seguretat del pacient.

Genèriques

- * A1 - Reconèixer els elements essencials de la professió mèdica, incloent els principis ètics, les responsabilitats legals i l'exercici professional centrat en el pacient.
- * A2 - Comprendre la importància d'aquests principis per al benefici del pacient, de la societat i la professió, amb especial atenció al secret professional.
- * A3 - Saber aplicar el principi de justícia social a la pràctica professional i comprendre les implicacions ètiques de la salut en un context mundial en transformació.
- * A4 - Desenvolupar la pràctica professional amb respecte a l'autonomia del pacient, a les seves creences i cultura.
- * A5 - Reconèixer les pròpies limitacions i la necessitat de mantenir i actualitzar la seva competència professional, prestant especial importància a l'aprenentatge de manera autònoma de nous coneixements i tècniques i a la motivació per la qualitat.
- * B10 - Comprendre i reconèixer els agents causants i factors de risc que determinen els estats de salut i el desenvolupament de la malaltia.
- * G34 - Tenir, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu, amb escepticisme constructiu i orientat a la investigació.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

- Bloc temàtic I. Introducció i marc teòric
 - Tema 1. Conceptes bàsics del sistema sexe-gènere
- Bloc temàtic II. El gènere i la salut
 - Tema 2. El gènere com a determinant social de la salut
 - Tema 3. La perspectiva de gènere «gender mainstreaming»
- Bloc temàtic III. Desigualtats i iniquitats en salut per raó de gènere
 - Tema 4. L'equitat de gènere en la salut
 - Tema 5. Morbiditat diferencial
 - Tema 6. Biaixos sexistes en la salut

Guia docent

- Bloc Temàtic IV. La violència de gènere i la salut
- Tema 7. Conceptes generals
- Tema 8. Tipus de violència
- Tema 9. Conseqüències de la violència en la salut
- Tema 10. Detecció, valoració i atenció

Metodologia docent

Activitats de treball presencial (1,2 crèdits, 30 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classe magistral	Grup gran (G)	Mitjançant mètodes expositius i participatius, el professorat establirà els fonaments teòrics, així com el mètode de treball aconsellable i el material didàctic que l'alumnat haurà d'utilitzar per preparar de forma autònoma els continguts.	19
Seminaris i tallers	Seminari	Grup mitjà (M)	S'organitzarà un seminari de 2 hores relacionat amb l'atenció interdisciplinari i interinstitucional de la violència masclista a les Illes Balears amb la finalitat que l'alumnat pugui analitzar, reflexionar i discutir aquest tema.	2
Seminaris i tallers	Cinefòrum	Grup mitjà (M)	Es visibilitzarà un vídeo relacionat amb l'assignatura per després poder debatre.	2
Classes pràctiques	Classes pràctiques	Grup gran (G)	S'exposaran casos escrits o audiovisuals perquè l'alumnat els treballi i els exposi.	5
Tutories ECTS	Tutoria grupal	Grup mitjà (M)	Repàs de continguts	0.5
Avaluació	Prova resposta breu	Grup gran (G)	Es realitzarà una prova de resposta breu	1.5

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (1,8 crèdits, 45 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Preparació de les unitats didàctiques	Després de l'exposició per part del professorat a les classes magistrals dels continguts dels temes, els i les alumnes hauran d'aprofundir en la matèria. Per facilitar aquesta tasca, s'indicarà, per a cada tema, la documentació relacionada que s'haurà de consultar.	30

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació de treballs a exposar	Desenvolupar la capacitat de cercar, estructurar, analitzar el tema a treballar i la seva exposició en públic.	15

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'alumnat obtindrà una qualificació numèrica de 0 a 10 per a cada un de les proves d'avaluació realitzades. Per tal d'obtenir la nota final, l'examen de resposta breu comptarà un 40%, el treball del seminari un 20%, el treball del cinefòrum un 20% i els treballs de pràctiques el 20% restant.

Per aprovar l'assignatura es requereix una nota final igual o superior a 5,0a l'examen de resposta breu.

En cas de no superar alguna de les modalitats recuperables de l'assignatura, es realitzarà una prova de recuperació en el període d'avaluació extraordinària, segons el calendari de l'assignatura. La qualificació a l'acta serà la mitjana ponderada de tots els elements d'avaluació. En el cas de no haver aconseguit la nota mínima exigida en algun d'ells, encara que la mitjana ponderada sigui igual o superior a 5, la qualificació en l'acta serà de 4,5.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Seminari

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	S'organitzarà un seminari de 2 hores relacionat amb l'atenció interdisciplinari i interinstitucional de la violència masclista a les Illes Balears amb la finalitat que l'alumnat pugui analitzar, reflexionar i discutir aquest tema.
Criteris d'avaluació	Es passarà un qüestionari al final de l'activitat.
Percentatge de la qualificació final: 20%	

Guia docent

Cinefòrum

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Proves orals (no recuperable)
Descripció	Es visibilitzarà un vídeo relacionat amb l'assignatura per després poder debatre.
Criteris d'avaluació	Després de la visibilització del vídeo es farà un debat i una prova oral tenint en compte les competències generals i específiques relacionades, i els aspectes actitudinals i formals de treballs seguint les pautes que el professorat indicarà.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Classes pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (no recuperable)
Descripció	S'exposaran casos escrits o audiovisuals perquè l'alumnat els treballi i els exposi.
Criteris d'avaluació	Després de l'exposició de casos escrits o audiovisuals s'avaluarà l'exposició del treball.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Prova resposta breu

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta breu (recuperable)
Descripció	Es realitzarà una prova de resposta breu
Criteris d'avaluació	Es realitzarà una prova de resposta breu que comptarà un 40% de la nota final. Per aprovar l'assignatura serà requisit superar aquesta prova amb una nota final igual o superior a 5,0.

Percentatge de la qualificació final: 40%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

Ruiz Cantero, M. Teresa. Perspectiva de género en medicina. Barcelona: Fundación Dr. Antoni Esteve; 2019.
Valls-Llobet, Carme. Mujeres, salud y poder. Madrid: Ediciones Cátedra; 2009.
Velasco Arias, Sara. Sexos, género y salud. Teoría y métodos para la práctica clínica y programas de salud. Minerva Ediciones. Madrid, 2009.
Vidal, M.C., (Coord.). Protocol d'actuació sanitària davant la violència masclista a les Illes Balears. Direcció general de Salut Pública i Participació. Palma, 2017. http://www.caib.es/sites/salutigenere/ca/protocolos_dactuacia/

Bibliografia complementària

Fundación Atenea. Hombres, Mujeres y Drogodependencias. Explicación social de las diferencias de género en el consumo problemático de drogas, 2016. <http://www.pnsd.mscbs.gob.es/profesionales/publicaciones/catalogo/bibliotecaDigital/publicaciones/pdf/Hombres-mujeres-y-drogodependencias.pdf>

Guia docent

Nerín I, Jané M. Libro blanco sobre mujeres y tabaco. Abordaje con una perspectiva de género. Zaragoza: Comité para la Prevención del Tabaquismo y Ministerio de Sanidad y Consumo, 2007. http://www.cnpt.es/doc_pdf/mujerestabaquismo.pdf

Romo Avilés, Nuria. Género y uso de drogas. La invisibilidad de las mujeres. Monografía Humanitas. Barcelona, Fundación Medicina y Humanidades Médica, volumen 5. 2006.

Velasco Arias, Sara. Recomendaciones para la práctica clínica con enfoque de género Observatorio de Salud de la Mujer. Madrid, 2009.

<https://www.mscbs.gob.es/organizacion/sns/planCalidadSNS/pdf/equidad/recomendVelasco2009.pdf>

Centro Reina Sofía sobre Adolescencia y Juventud. Fundación de Ayuda contra la Drogadicción. Distintas miradas y actitudes, distintos riesgos. Ellas y ellos frente a los consumos de drogas. Madrid, 2019.

<http://www.adolescenciayjuventud.org/que-hacemos/monografias-y-estudios/ampliar.php/>

Id_contenido/127032/tipo/9/

